

Fictieve casus: Signalen van Infanticide

Kirsten Regtop

Maartje is als ambulant begeleider gevraagd om op bezoek te gaan bij Jan en Marianne de Vries. Als ouders van een pasgeboren jongen maken zij zich veel zorgen. Hun zoon is te vroeg geboren (28 weken) en heeft de eerste weken in de couveuse doorgemaakt. Marianne had grote wensen om hem zelf te voeden, maar door de stress bij de geboorte en de tijd daarna is de borstvoeding onvoldoende op gang gekomen. Na een controle bij het consultatiebureau bleek dat ouders veel vragen en zorgen hadden over de gezondheid en maakten zij een vermoeide indruk. Na aandringen van de medewerker van het consultatiebureau hebben zij ingestemd met een bezoek van ambulante zorg.

Als Maartje het huis binnenkomt schrikt zij van de omstandigheden waarin ze ouders aantreft. Beiden zichtbaar vermoeid met kringen onder hun ogen, maakten zij een teneergeslagen indruk. Als Maartje hen vraagt wat zij voor hen kan doen, komt het gesprek moeizaam op gang. "Wij weten eigenlijk ook niet zo goed wat je komt doen, we hebben geen hulp nodig en kunnen best voor Jeroen zorgen. We zijn goede ouders." Bitst Marianne haar toe. Maartje blijft rustig en vraagt of zij haar iets willen vertellen over de geboorte en de tijd erna. Zodat ze samen met hen kan kijken of er niet toch iets is.

Dan staat Jan boos op. "Ik wist het wel, jij komt ons controleren!". Boos staat hij op, slaat met de deur en gaat buiten een sigaret roken.

Dan barst Marianne in tranen uit. Jeroen ligt ondertussen in de box en zet het op een krijsen. "Zie je wel, ik wil het zo graag goed doen, maar hij wil maar niet rustig worden. Ik doe alles om hem rustig te krijgen. In de draagzak loop ik uren met hem rond. Hij lijkt maar honger te houden en is net alsof hij een afkeer van mij heeft. Van zo'n kind kan ik toch niet houden."

Maartje stelt haar gerust en zegt: "Kom we gaan samen bij Jeroen kijken en zien of we hem wat kunnen kalmeren. Maar dat gaat het beste als jij ook rustig bent. Ik wil je daarmee helpen." Samen gaan ze naar de box en op dat moment komt Jan binnen. "Ik trek het niet meer, dat verrekte jong! Hij doet er alles aan om mijn leven gek te maken! Van mij hoeft het allemaal niet meer."

Maartje vraagt Jeroen om te gaan zitten en geeft aan wat ze samen met Marianne wilde gaan doen. "Ik vind het belangrijk dat jij er ook bij blijft, zodat we samen kunnen kijken wat jullie als ouders kunnen doen om Jeroen rustig te krijgen."

Het lukt om Marianne en daarna ook Jeroen rustig te krijgen. Jan wordt betrokken bij het ondersteunen van Marianne. Als Maartje weggaat en ze een afspraak maken voor de volgende dag sluit ze de deur achter zich. Maar helemaal gerust is ze er niet op.

Meldcode

STAP 1. Breng signalen in kaart

Signaleren heeft als functie om alarmsignalen op te pikken, vaak is dat een gevoel wat je hebt. Als je zorgen blijft houden heeft dat een functie. Om te kunnen overleggen met anderen is het belangrijk dat je de signalen zo feitelijk mogelijk weet te houden. En dat je feiten en je interpretatie van elkaar weet te scheiden. Dit helpt ook om afgewogen keuzes te kunnen maken en te kunnen overleggen met anderen die samen met jou vakkundige afwegingen te kunnen maken over de veiligheid.

Signalen in deze casus:

Vroeggeboren kind

Kind wat veel huilt en lastig te kalmeren is (ervaring van ouders)

CB geeft aan dat ouders zich erg zorgen maken.

Uiting van Jan: "Ik trek het niet meer, dat verrekte jong! Hij doet er alles aan om mijn leven gek te maken! Van mij hoeft het allemaal niet meer."

Interpretatie:

Vermoeidheid van ouders, zichtbaar door de kringen onder hun ogen.

Teneergeslagen ouders, zichtbaar door de woordelijke uitingen die zij doen zoals....

Mogelijk gebrekkige impulscontrole (interpretatie), Jan staat op en loopt weg, boos met de deur slaand. Reageert boos en agressief op de komst hulpverlener.

Emotioneel overbelaste ouders: huilen en emotioneel reageren tijdens het contact (voorbeelden noemen)

Stresssignalen: borstvoeding komt niet op gang.

STAP 2. Overleg met een deskundige collega of Veilig Thuis

Advies kan gevraagd worden om de situatie in te schatten. Hoe onveilig zou deze situatie kunnen zijn? Wat zijn risico's en zijn die waargenomen? Waarover moet met ouders het gesprek aangegaan worden en wat kan de situatie mogelijk erger maken of juist verbeteren?

Wat kan Veilig Thuis betekenen in een casus als deze? Wanneer moeten zij ingeschakeld worden?

Zijn er ook medische redenen mogelijk waarom Jeroen zo reageert als hij doet?

Vraag na welke zaken met ouders besproken moeten zijn om een goede inschatting te maken van gevaar op suïcide of infanticide als dat aan de orde mocht zijn.

STAP 3. Praat met ouders of verzorgers

Ga met ouders in gesprek over de signalen. Doe dit door het doel van het gesprek duidelijk te stellen, vraag aan ouders wat zij van de waargenomen signalen vinden. Voer het gesprek open en niet als doel om iets op te sporen, maar om te zoeken naar oplossingen om zorgen weg te nemen. Observeer tijdens het gesprek.

Eindig met samenvatten en maken van afspraken.

Vergeet niet om eventueel toestemming te vragen om open te kunnen overleggen met belangrijke derden.

STAP 4. Risicotaxatie & weeg het geweld

Weeg af: zijn er zorgen over kindermishandeling/huiselijk geweld. Zo ja, ga naar vraag 2

Is er sprake van een acuut onveilige situatie en heb je voldoende informatie om dat te wegen?

Of is er sprake van een structureel onveilige situatie? Een van antwoorden ja: Stem af met Veilig Thuis over het vervolg.

STAP 5. Beslis: Is melden nodig? Is hulpverlening nodig?

Als na afweging blijkt dat er geen sprake is van een acuut onveilige situatie en het nog te vroeg is om te spreken van een structureel onveilige situatie vervolg dan het afwegingskader:

Ben je in staat om effectieve passende hulp te organiseren of te bieden?

Kun je met ouders een veiligheidsplan maken? Zijn er voldoende derden (professioneel en niet professioneel) die daarbij kunnen ondersteunen?

Is het bijvoorbeeld mogelijk in een casus als deze om met ouders afspraken te maken wat zij kunnen doen op het moment dat het teveel wordt? Kunnen zij dan een beroep doen op burenen/vrienden/familie? Zijn zij in staat om op dat moment hulp te zoeken?

Is het mogelijk dat zij een nachtje bijtanken en betrouwbare derden de zorg overnemen?

Is er iemand die hen even kan ondersteunen bij het huishouden en de dagelijkse zorg voor boodschappen/eten?

Werken de betrokkenen voldoende mee aan de hulp?

Staan ze open voor de ondersteuning en houden ze zich aan de afspraken die gemaakt zijn? Is het open bespreekbaar wat de vervolgstap is, als het plan niet werkt?

Leidt de ingezette hulp/veiligheidsplan tot een verbetering in de veiligheid?

Is na een week de ergste stress afgenomen? Wat is er nog nodig om dat te verbeteren? Wat als dat niet zo is, wat is dan het plan?